

[๒๓๕] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ -

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ป่ามหาวัน เขตพระนครกบิลพัสดุ์ ในสักกชนบท พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ประมาณ ๕๐๐ รูป ล้วนเป็นพระอรหันต์ ก็พวกเทวดาจากโลกธาตุทั้ง ๑๐ ประชุมกันมาก เพื่อที่ศนาพระผู้มีพระภาคและภิกษุสงฆ์ ฯ

ครั้งนั้น เทวดาชั้นสุทธาวาส ๔ องค์ ได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคพระองค์นี้แล ประทับอยู่ ณ ป่ามหาวัน เขตพระนครกบิลพัสดุ์ ในสักกชนบท พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ประมาณ ๕๐๐ รูป ล้วนเป็นพระอรหันต์ ก็พวกเทวดาจากโลกธาตุทั้ง ๑๐ ประชุมกันมาก เพื่อที่ศนาพระผู้มีพระภาคและภิกษุสงฆ์ ไฉนหนอ แม้พวกเราควรเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ครั้นแล้วพึงกล่าวคาถาเฉพาะองค์ละคาถา ในสำนักพระผู้มีพระภาค ลำดับนั้น เทวดาพวกนั้น หายไป ณ เทวโลกชั้นสุทธาวาสแล้วมาปรากฏเบื้องพระพักตร์พระผู้มีพระภาค เหมือนบุรุษมีกำลังเหยียดแขนที่คู้ออก หรือคู้แขนที่เหยียดออกเข้า ฉะนั้น เทวดาพวกนั้นถวายอภิวัตพระผู้มีพระภาคแล้วได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เทวดาองค์หนึ่งได้กล่าวคาถาในสำนักพระผู้มีพระภาคว่า

[๒๓๖] การประชุมใหญ่ในป่าใหญ่ หมู่เทวดามาประชุมกันแล้ว
พวกเราพากันมาสุธรรมสมัยนี้ เพื่อได้เห็นหมู่ท่านผู้ชนะมาร ฯ

[๒๓๗] ลำดับนั้น เทวดาอีกองค์หนึ่ง ได้กล่าวคาถาในสำนัก
พระผู้มีพระภาคว่า

ภิกษุทั้งหลายในที่ประชุมนั้น มั่นคง กระทำจิตของตนๆ ให้
ตรง บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมรักษาอินทรีย์ เหมือนสารถีถือ
บังเหียนขับม้า ฉะนั้น ฯ

[๒๓๘] ลำดับนั้น เทวดาอีกองค์หนึ่ง ได้กล่าวคาถาในสำนัก
พระผู้มีพระภาคว่า

ภิกษุเหล่านั้น ตัดกิเลสจุดตะปู ตัดกิเลสจุดลิ่มสลัก ถอน
กิเลสจุดเสาเชื่อมได้แล้ว เป็นผู้ไม่หวั่นไหว หมดจด ปราศ-
*จากมลทิน เทียวไป ท่านเป็นหมู่นาคหนุ่ม อันพระผู้มีพระภาค
ผู้มีจักขุทรงฝึกดีแล้ว ฯ

[๒๓๙] ลำดับนั้น เทวดาอีกองค์หนึ่ง ได้กล่าวคาถาในสำนัก
พระผู้มีพระภาคว่า

ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ถึงพระพุทธเจ้าว่า เป็นสรณะ เขาจัก
ไม่ไปอบายภูมิ ละกายมนุษย์แล้ว จักยังเทวกายให้บริบูรณ์ ฯ

[๒๔๐] ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายแล้วตรัสว่า
ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเทวดาในโลกธาตุทั้ง ๑๐ ประชุมกันมาก เพื่อที่ศนา
ตถาคตและภิกษุสงฆ์ พวกเทวดาประมาณเท่านี้แหละได้ประชุมกัน เพื่อที่ศนา
พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งได้มีแล้วในอดีตกาล เหมือนที่
ประชุมกันเพื่อที่ศนาเราในบัดนี้ พวกเทวดาประมาณเท่านี้แหละ จักประชุมกันเพื่อ
ที่ศนาพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งจักมีในอนาคตกาล เหมือนที่ประชุมกัน
เพื่อที่ศนาเราในบัดนี้ เราจักบอกนามพวกเทวดา เราจักระบุนามพวกเทวดา
เราจักแสดงนามพวกเทวดา พวกเธอจงฟังเรื่องนั้น จงใส่ใจให้ดี เรา
จักกล่าว ภิกษุเหล่านั้นทูลรับพระผู้มีพระภาคแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัส
พระคาถานี้ว่า

[๒๔๑] เราจักรอยกรองโศลก ภูมิเทวดาอาศัยอยู่ ณ ที่ใด
พวกภิกษุก็อาศัยที่นั่น ภิกษุพวกใดอาศัยชอกเขา สงตนไปแล้ว
มีจิตตั้งมั่น ภิกษุพวกนั้น เป็นอันมาก เรนอยู่ เหมือนราชสีห์
ครอบงำความขนพองสยองเกล้าเสียได้ มีใจผุดผ่อง เป็นผู้
หมดจด ใส่สะอาด ไม่ขุ่นมัว พระศาสดาทรงทราบภิกษุ
ประมาณ ๕๐๐ เศษ ที่อยู่ ณ ป่ามหาวัน เขตพระนครกบิล-
*พัสดุ์ แต่นั้นจึงตรัสเรียกสาวกผู้ยินดีในพระศาสนา ตรัสว่า
ดูกรภิกษุทั้งหลาย หมู่เทวดามุงมากันแล้ว พวกเธอจงรู้จักหมู่
เทวดานั้น ภิกษุเหล่านั้นสดับรับสั่งของพระพุทธเจ้าแล้ว ได้
กระทำความเพียร ญาณเป็นเครื่องเห็นพวกอมมนุษย์ ได้ปรากฏแก่
ภิกษุเหล่านั้น ภิกษุบางพวก ได้เห็นอมมนุษย์ร้อยหนึ่ง บางพวก
ได้เห็นอมมนุษย์พันหนึ่ง บางพวกได้เห็นอมมนุษย์เจ็ดหมื่น บาง
พวกได้เห็นอมมนุษย์หนึ่งแสน บางพวกได้เห็นไม่มีที่สุด
อมมนุษย์ได้แผ่ไปทั่วทิศ พระศาสดาผู้มีพระจักขุ ทรงใคร่ครวญ
ทราบเหตุนั้นสิ้นแล้ว แต่นั้น จึงตรัสเรียกสาวกผู้ยินดีใน
พระศาสนา ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย หมู่เทวดามุงมากันแล้ว
พวกเธอจงรู้จักหมู่เทวดานั้น เราจักบอกพวกเธอด้วยวาจา
ตามลำดับ ยักษ์เจ็ดพันเป็นภูมิเทวดาอาศัยอยู่ในพระนคร
กบิลพัสดุ์ มีฤทธิ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี มุงมายัง
ป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ยักษ์หกพันอยู่ที่เขาเหมวต มี
รัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี

มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ยักษ์สามพันอยู่ที่เขา
สาตาครี มีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ
ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ยักษ์เหล่านั้นรวม
เป็นหนึ่งหมื่นหกพัน มีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอำนาจ
มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ยักษ์
ห้าร้อยอยู่ที่เขาเวสสามิตตะ มีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มี
อำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุม
ของภิกษุ ยักษ์ชื่อกุมภริระอยู่ในพระนครราชคฤห์ เขาเวปุลละ
เป็นที่อยู่ของยักษ์นั้น ยักษ์แสนเศษแวดล้อมยักษ์ชื่อกุมภริระ
นั้น ยักษ์ชื่อกุมภริระอยู่ในพระนครราชคฤห์แม้นั้น ก็ได้มายัง
ป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ฯ

[๒๔๒] ท้าวธตรัฐ อยู่ด้านทิศบูรพา ปกครองทิศนั้นเป็นอธิบดีของ
พวกคนธรรพ์ เธอเป็นมหาราช มียศ แม้บุตรของเธอก็
มาก มีนามว่า อินท มีกำลังมาก มีฤทธิ์ มีอำนาจ มีรัศมี
มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ท้าววิรุฬหก
อยู่ด้านทิศทักษิณ ปกครองทิศนั้นเป็นอธิบดีของพวกกุมภภัณฑ์
เธอเป็นมหาราช มียศ แม้บุตรของเธอก็มาก มีนามว่า อินท
มีกำลังมาก มีฤทธิ์ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายัง
ป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ท้าววิรูปักษ์ อยู่ด้านทิศปัจฉิม ปก
ครองทิศนั้นเป็นอธิบดีของพวกนาค เธอเป็นมหาราช มียศ
แม้บุตรของเธอก็มาก มีนามว่า อินท มีกำลังมาก มีฤทธิ์ มี
อำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ
ท้าวกุเวรอยู่ด้านทิศอุดร ปกครองทิศนั้น เป็นอธิบดีของพวก
ยักษ์ เธอเป็นมหาราช มียศ แม้บุตรของเธอก็มาก มีนามว่า
อินท มีกำลังมาก มีฤทธิ์ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี
มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ท้าวธตรัฐเป็นใหญ่ทิศ
บูรพา ท้าววิรุฬหก เป็นใหญ่ทิศทักษิณ ท้าววิรูปักษ์เป็นใหญ่
ทิศปัจฉิม ท้าวกุเวรเป็นใหญ่ทิศอุดร ท้าวมหาราชทั้ง ๔ นั้น
ยังทิศทั้ง ๔ โดยรอบให้รุ่งเรือง ได้ยืนอยู่แล้วในป่าเขตพระ
นครกบิลพัสดุ์ ฯ

[๒๔๓] พวกบ่าวของท้าวมหาราชทั้ง ๔ นั้น มีมายา ล้อลวง โฉ่वाद
เจ้าเล่ห์ มาด้วยกัน มีชื่อคือกฤช ๑ เวณช ๑
วิญ ๑ วิญช ๑ จันทนะ ๑ กามเสฏฐะ ๑ กิณนุฬช ๑
นิฬช ๑ และท้าวเทวราชทั้งหลายผู้มีนามว่าปนาทะ ๑ โอบ-
มัญญะ ๑ เทพสารถิมีนามว่า มาตลี ๑ จิตตเสนะ ผู้คนธรรพ์ ๑
นโพรชชะ ๑ ชโนสกะ ๑ ปัญจสิชะ ๑ ติมพรุ ๑ สूरยวัจจสา
เทพธิดา ๑ มาทั้งนั้น ราชาและคนธรรพ์พวกนั้น และพวกอื่น
กับเทวราชทั้งหลายยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ
อนึ่งเหล่านาคที่อยู่ในสระชื่อนภสะบ้าง อยู่ในเมืองเวสาลีบ้าง
พร้อมด้วยนาคบริษัทยุทธ์เหล่าดีจกคะก็มา กัมพลนาค และอัสดร-
*นาคก็มา นาคผู้อยู่ในท่า ชื่อปายาคะ กับญาติ ก็มา นาคผู้อยู่ใน
แม่น้ำยมนา เกิดในสกุลธตรัฐ ผู้มียศ ก็มา เอรารัณเทพ
บุตรผู้เป็นช่างใหญ่ แม้นั้นก็มายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ฯ

[๒๔๔] ปิกษุทวิชาติผู้เป็นทิพย์ มีนัยนดาบริษัทธิ นานาคราชไปได้
โดยพลันนั้น มาโดยทางอากาศถึงท่ามกลางป่า ชื่อของปิกษุ
นั้นว่า จิตรสุบรรณ ในเวลานั้น นาคราชทั้งหลาย ไม่ได้มีความ
กลัว พระพุทธเจ้าได้ทรงกระทำให้ปลอดภัยจากครุฑ นาคกับ
ครุฑเจรจา กัน ด้วยวาจาอันไพเราะ กระทำพระพุทธเจ้าให้
เป็นสรณะ พวกอสูรอาศัยสมุทรรอยู่ อันท้าวชिरหัตถ์รบชนะ
แล้ว เป็นพี่น้องของท้าววาสพ มีฤทธิ์ มียศ เหล่านี้คือพวก
กาลกัญชอสูร มีกายใหญ่น่ากลัวก็มา พวกทวนเวมสอสูรก็มา
เวปจิตตอสูร สุจิตตอสูร ปหาราทอสูร และนมุจิพระยามาร
ก็มาด้วยกัน บุตรของพลีอสูรหนึ่งร้อย มีชื่อว่าไฟโรจนทั้งหมด
ผูกสอดเครื่องเสนาอันมีกำลังเข้าไปใกล้อสูรนทราหู แล้วกล่าว
ว่า ดูกรท่านผู้เจริญ บัดนี้ เป็นสมัยที่จะประชุมกัน ดังนี้แล้ว
เข้าไปยังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ฯ

[๒๔๕] ในเวลานั้น เทวดาทั้งหลาย ชื่ออาโป ชื่อปฐวี ชื่อเดโช ชื่อวาโย
ได้พากันมาแล้ว เทวดา ชื่อวรุณะ ชื่อวารุณะ ชื่อโสมะ ชื่อยสสะ
ก็มาด้วยกัน เทวดาผู้บังเกิดในหมู่เทวดาด้วยเมตตาและกรุณา
ฉาน เป็นผู้มียศ ก็มา หมู่เทวดา ๑๐ เหล่านี้เป็น ๑๐ พวก ทั้ง
หมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอำนาจ มีรัศมี มียศ ยินดี
มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ เทวดา ชื่อเวณช ชื่อสหัส
ชื่ออสมมา ชื่อยมะ ทั้งสองพวก ก็มา เทวดาผู้อาศัยพระจันทร์

กระทำพระจันทร์ไว้ในเบื้องหน้าก็มา เทวดาผู้อาศัยพระอาทิตย์
กระทำพระอาทิตย์ไว้ในเบื้องหน้าก็มา เทวดากระทำนักษัตรไว้ใน
เบื้องหน้าก็มา มันทพหลากหลายเทวดาก็มา แม้ท้าวสักกปรินท-
*ทวาสวะ ซึ่งประเสริฐกว่าสเทวดาทั้งหลายก็เสด็จมา หมู่เทวดา
๑๐ เหล่านี้ เป็น ๑๐ พวก ทั้งหมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์
มีอานุภาพ มีรัศมี ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ
อนึ่งเทวดาชื่อสหฤ ผู้รุ่งเรืองดจเปลวไฟก็มา เทวดาชื่ออริฏฐกะ
ชื่อโรชะ มีรัศมีดังสีดอกฝักตบก็มา เทวดาชื่อวรุณะ ชื่อสธรรม
ชื่ออัจจตะ ชื่อเนชกะ ชื่อสุลลเยยะ ชื่อรุจิระก็มา เทวดา
ชื่อวาสวเนสีก็มา หมู่เทวดา ๑๐ เหล่านี้ เป็น ๑๐ พวก ทั้งหมด
ล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอานุภาพ มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่ง
มายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ เทวดาชื่อสมานะ ชื่อ
มหาสมานะ ชื่อมานุสะ ชื่อมานุสุดตมะ ชื่อชัชชปาปทุสิกะ ก็มา
เทวดาชื่อมโนปทุสิกะก็มา อนึ่ง เทวดาชื่อหริ เทวดาชื่อโลหิต-
*วาสิ ชื่อปารคะ ชื่อมหาปารคะ ผู้มียศ ก็มา หมู่เทวดา ๑๐ เหล่านี้
เป็น ๑๐ พวก ทั้งหมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอานุภาพ
มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ เทวดา
ชื่อสกกะ ชื่อกรุมหะ ชื่ออรุณะ ชื่อเวชนสะก็มาด้วยกัน
เทวดาชื่อโอทาดคัยหะ ผู้เป็นหัวหน้า เทวดาชื่อวิจักขณะ ก็มา
เทวดาชื่อสทามัตตะ ชื่อหารคชะ และชื่อมิสสะกะ ผู้มียศ ก็มา
ปขนนเทวบุตร ซึ่งคารามให้ฝนตกทั่วทิศก็มา หมู่เทวดา ๑๐
เหล่านี้ เป็น ๑๐ พวก ทั้งหมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์
มีอานุภาพ มีรัศมี มียศ ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุม
ของภิกษุ เทวดาชื่อเขมียะ เทวดาชั้นดุสิต เทวดาชั้นยามะ
และเทวดาชื่อกัฏฐกะ มียศ เทวดาชื่อลัมพิตกะ ชื่อลามเสฏฐะ
ชื่อโชตินามะ ชื่ออาสา และเทวดาชั้นนิมมานรดีก็มา อนึ่ง
เทวดาชั้นปรนิมมิตะก็มา หมู่เทวดา ๑๐ เหล่านี้ เป็น ๑๐ พวก
ทั้งหมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มีฤทธิ์ มีอานุภาพ มีรัศมี มียศ
ยินดี มุ่งมายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ หมู่เทวดา ๖๐ เหล่านี้
ทั้งหมดล้วนมีรัศมีต่างๆ กัน มาแล้วโดยกำหนดชื่อ และ
เทวดาเหล่านี้ผู้เช่นกัน มาพร้อมกันด้วยคิดว่า เราทั้งหลายจัก
เห็นพระนาค ผู้ปราศจากชาติ ไม่มีกิเลสจตุตตะปุ มีโอชะอัน
ข้ามแล้ว ไม่มีอาสวะ ข้ามพ้นโอชะ ผู้ล่วงความยึดถือได้แล้ว
ดจพระจันทร์พ้นจากเมฆฉะนั้น. ๙

[๒๔๖]

สุพรหมและปรมัตตพรหม ซึ่งเป็นบุตรของพระพุทธเจ้าผู้มี
ฤทธิ์ ก็มาด้วย สนังกุมารพรหม และติสสพรหมแม่นั้น
ก็มายังป่าอันเป็นที่ประชุมของภิกษุ ท้าวมหาพรหมย่อมปกครอง
พรหมโลกพื้นหนึ่ง ท้าวมหาพรหมนั้นบังเกิดแล้วในพรหมโลก
มีอานุภาพ มีกายใหญ่โต มียศ ก็มา พรหม ๑๐ พวก ผู้เป็น
อิสระในพวกพรหมพื้นหนึ่ง มีอำนาจเป็นไปเฉพาะองค์ละอย่าง
ก็มา มหาพรหมชื่อหาริตะ อันบริวารแวดล้อมแล้ว มาในท่าม
กลางพรหมเหล่านั้น มารเสนา ได้เห็นพวกเทวดา พร้อมทั้ง
พระอินทร์พระพรหมทั้งหมดนั้น ผู้มุ่งมา ก็มาด้วย แล้วกล่าวว่า
ท่านจงดูความเขลาของมาร พระยามารกล่าวว่า พวกท่านจงมาจับ
เทวดาเหล่านี้ผู้กัไว้ ความผูกด้วยราคะ จงมีแก่ท่านทั้งหลาย
พวกท่านจงล้อมไว้โดยรอบ อย่าปล่อยให้ใครๆ ไป พระยามารบัง
คับเสนามารในที่ประชุมนั้นตั้งนี้แล้ว เอาฝ่ามือตบแผ่นดิน กระ
ทำเสียงนากลัว เหมือนเมฆยังฝนให้ตก คารามอยู่ พร้อมทั้ง
ฟ้าแลบ ฉะนั้น เวลานั้น พระยามารนั้นไม่อาจยังใครให้เป็นไป
ในอำนาจได้ โกรธจัด กลับไปแล้ว พระศาสดาผู้มีพระจักษุ
ทรงพิจารณาทราบเหตุนี้ทั้งหมด แต่นั้น จึงตรัสเรียกสาวกผู้
ยินดีในพระศาสนาตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย มารเสนามาแล้ว
พวกเธอจงรู้จักเขา ภิกษุเหล่านั้นสดับพระดำรัสสอนของพระ
พุทธเจ้าแล้ว ได้กระทำความเพียร มารและเสนามารหลีกไป
จากภิกษุผู้ปราศจากราคะ ไม่ยังมีขันธ์ของท่านให้ไหว (พระ
ยามารกล่าวสรรเสริญว่า) พวกสาวกของพระองค์ทั้งหมดชนะ
สงครามแล้ว ล่วงความกลัวได้แล้ว มียศปรากฏในหมู่ชน บัน
เทิงอยู่กับด้วยพระอริยเจ้า ผู้เกิดแล้วในพระศาสนา ดังนี้แล. ๙